

Vliv demografických proměnných na kvalitu života v obcích ČR

Ondřej Nývlt, Anna Halaszova, Daniel Prokop

22. -24. května 2019, Lednice

Kvality života v rámci obcí ČR – základní body studie

- Datová základna, jak postupovat, když dané údaje nejsou přímo za obce
- Definování jednotlivých ukazatelů umožňující porovnávat kvalitu života
- Vliv jednotlivých proměnných nemusí být shodný, jak najít klíčové prediktory
- Jak výsledné hodnoty znázorňovat, interpretovat

DEMOGRAFICKÉ PROMĚNNÉ

- jaké ukazatele jsou vhodné, interpretace ke kvalitě života
- Vypovídací schopnost na úrovni obcí – jak řešit

Data - dostupnost

Za jednotlivé obce – intenzitou lze vyjádřit kvalitu života

- např. přírůstek obyvatel, exekuce na počet obyvatel , nezaměstnanost, dostupnost škol
- Zdroj dat: registry, SLDB, výkazy, geo souřadnice atd.
- I v případě úplných dat je zřejmé, že samostatně nelze obce podle jednotlivých proměnných porovnávat

Data- dostupnost

Za vyšší územní celky – obce s rozšířenou působností, okresy

- pro určité procesy by na úrovni obce byly dané údaje výrazně nevypovídající nebo velmi zkreslující (např. naděje dožití, úroveň rozvodovosti)
- v určitém kontextu je kvalita života dána dostupností na úrovni ORP nebo okresu
- agregované údaje za vyšší územní celky jsou pak přiřazeny jednotlivým obcím

Jednotlivé ukazatele

DOSTUPNOST

- Školek, středních škol (ORP)
- Zdravotních zařízení (okres)
- Příklad růst obyvatel (obec)

PRACOVNĚ-FINANČNÍ

- Podíl nezaměstnaných (obec)
- Počet exekucí na obyv. (obec)
- Podíl pracujících v průmyslu (obec)

KVALITA BYDLENÍ

- Znečištění emisemi (ORP)
- Nedostupnost internetu (obec)
- Bezpečnost (okres)

HODNOTOVÉ

- Procento věřících (obec)

Jednotlivé ukazatele

DEMOGRAFICKÉ

- Naděje dožití mužů (ORP)
- Index rozvodovosti (okres)
- Přírůstek obyvatel (obec)

Naděje dožití mužů – logicky vyšší naděje dožití vyjadřuje lepší kvalitu života, na druhé straně je důsledkem celé řady faktorů

Index rozvodovosti – částečně překrytí s hodnotovými faktory, souvislost s náboženským vyznáním

Přírůstek obyvatel –ukazuje atraktivitu dané obce, jediný demografický ukazatel relevantní za obce

Výpočet ukazatele kvality života

Pořadový koeficient u každé proměnné - průměrné „score“

POZITIVA

Standardizace dle pořadí dává výsledné hodnotě jednoznačnou interpretaci

NEGATIVA

Každá proměnná má stejnou váhu

Výpočet na základě určení vah jednotlivým proměnným

POZITIVA

Hledání základních proměnných, které významně určují kvalitu života – zcela jistě zlepšuje kvalitu modelu

NEGATIVA

Složitě na interpretaci

Výpočet na základě určení vah jednotlivým proměnným

Dva dílčí indexy kvality života

- a) Intenzita závislosti mezi jednotlivými proměnnými a faktorem politické nespokojenosti (ve volbách do Sněmovny 2017 se nezúčastnili voleb nebo volili SPD, KSČM)
- b) Subjektivní hodnocení – v rámci dotazníku (N=1000) byli respondenti dotazováni, zda by kvalitu života v obci zhoršilo více lidí v exekucích, velká nezaměstnanost atd.

Výsledný index – vznikl průměrem těchto dvou základních hodnocení (rozsah 0..100 %).

Model pro výpočet indexu kvality života

Proměnná	Popis (rok)	Jednotka	Závažnost problému	
			Subjektivní hodnocení	Souvislost se zastoupením nespokojených voličů
Nezaměstnanost	Míra nezaměstnanosti (2016)	Obec	++++	++
Exekuce	Počet exekucí na obyvatele (2017)	Obec	+++++	+++
Bezpečnost	Počet obyvatel na kriminální čin (2016)	Okres	+++++	0
Závislost na průmyslu	Pracující v průmyslu / zaměstnaní (2011)	Obec	0	+++
Emise	Procento území nad hranici znečištění (2016)	ORP	++++	0
Vzdálenost k okresnímu městu	Vzdušná k hlavnímu městu okresu	Obec	+++	+++
Nedostupnost mateřských škol	Indikátor, že v obci není MŠ nebo je počet dětí na MŠ v ORP vyšší než medián (2016)	Obec/ORP	++++	0
Nedostupnost středních škol	Počet dětí na SŠ (2016)	ORP	+++	+
Nedostupnost zdravotních zařízení	Počet obyvatel na zdravotnické zařízení (2016)	ORP	++++	+
Nedostupnost rychlého internetu	Kategorie 1-3 podle počtu poskytovatelů rychlého internetu (2016)	Obec	++	0
Dlouhověkost	Naděje dožití mužů (2012-2016)	ORP	++	++++
Přírůstek obyvatel	Procento přírůstku (2012-2017)	Obec	+++	++
Index rozvodovosti	Počet rozvodů / manželství (2017)	Okres	++	0
Procento věřících	Procento věřících (SLDB 2011)	Obec	0	+

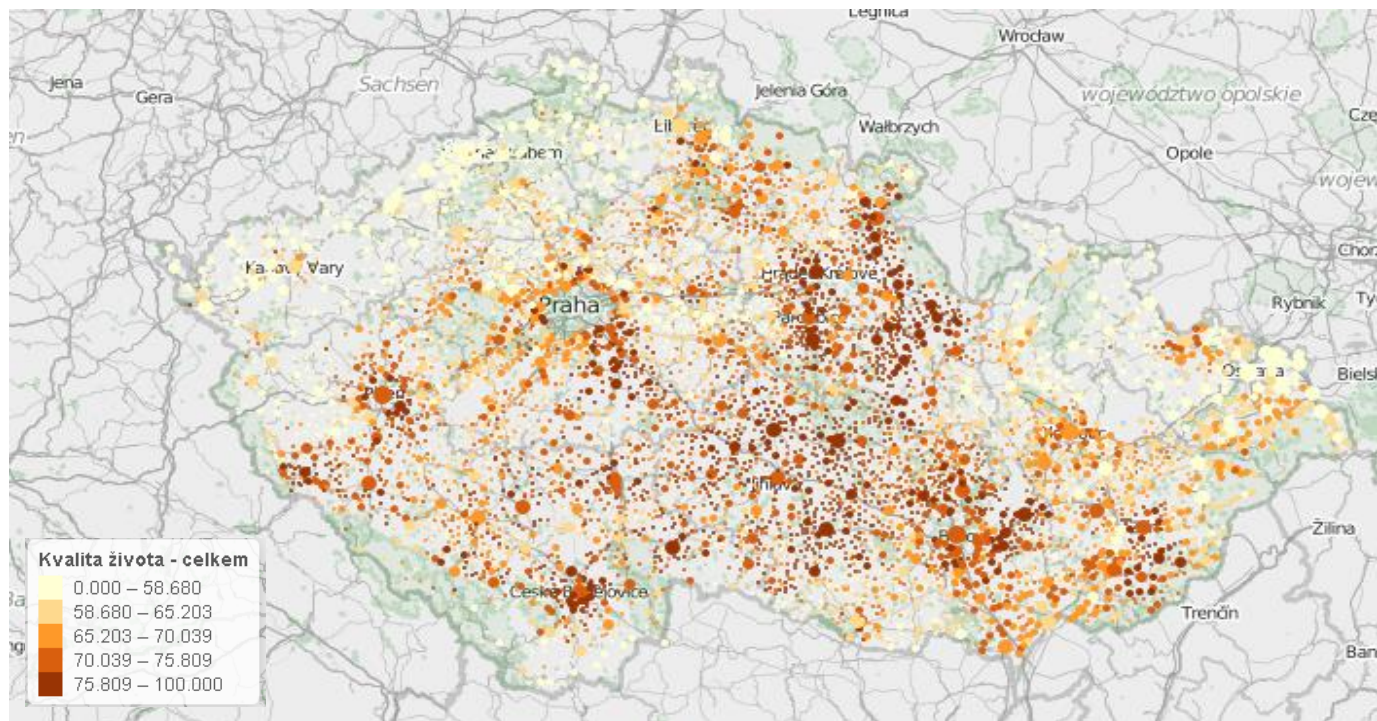
Význam demografických proměnných na kvalitu život

Naděje dožití - významně souvisela se zastoupením nespokojených voličů – tzn. naděje dožití významně souvisí s nevolbou či volbou stran založených na společenské nespokojenosti (KSČM, SPD)

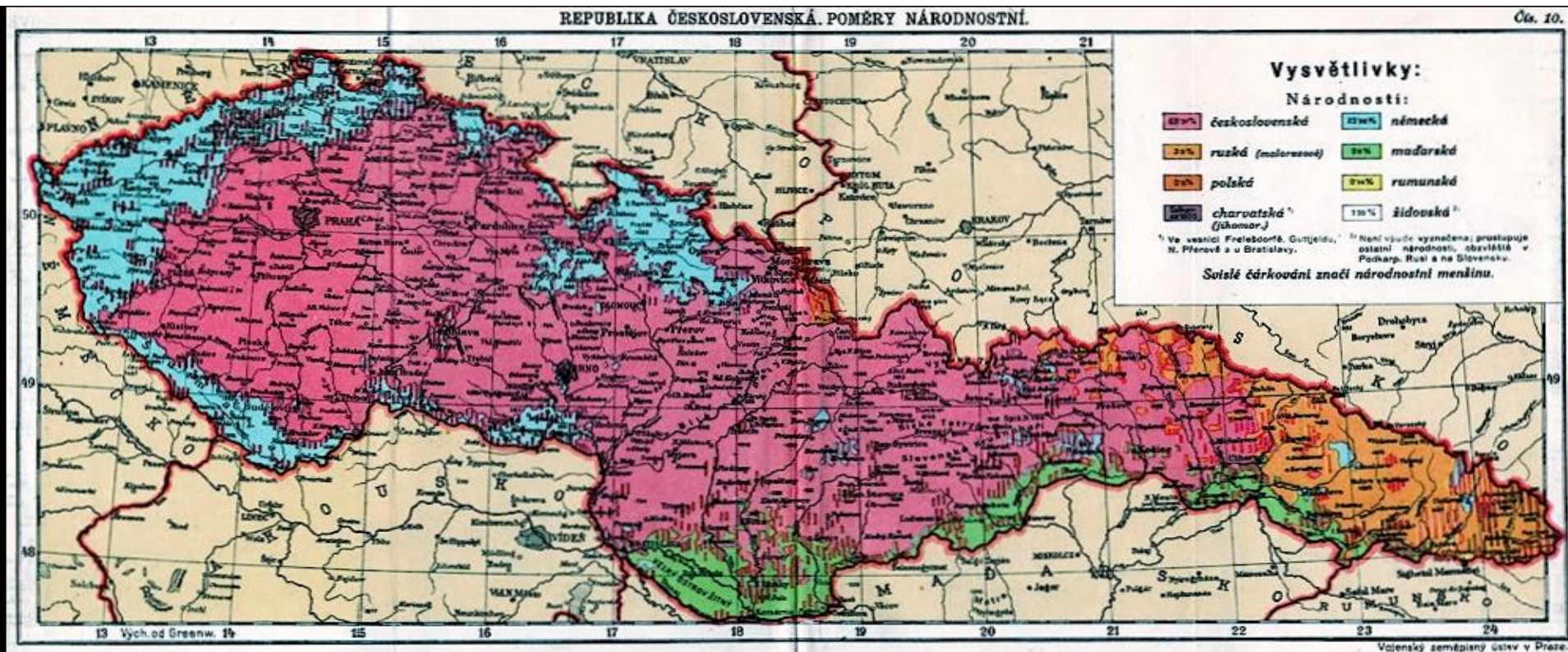
Přírůstek obyvatelstva - samotná migrace nesouvisela s politickou volbou, ovšem respondenti daný ukazatel viděli jako relevantní vzhledem ke zlepšení kvality života v obci

Index rozvodovosti - zcela nesouvisí s politickou volbou, částečně je vnímána respondenty jako určující faktor

Celkový index kvality života v obcích ČR

Mapa národů první československé republiky podle sčítání lidu v roce 1930

Celkový index kvality života v rámci okresů ČR (v %)

Pořadí	Okres	Kvalita života (0-100)	Pořadí	Okres	Kvalita života (0-100)	Pořadí	Okres	Kvalita života (0-100)
1	Plzeň-město	76,78	27	Praha-západ	67,97	53	Znojmo	61,45
2	Ústí d Orlicí	76,64	28	Klatovy	67,75	54	Kolín	59,52
3	Žďár d Sázavou	76,45	29	Domažlice	67,64	55	Opava	59,15
4	Rychnov d Kněžnou	75,31	30	Jičín	67,52	56	Nový Jičín	58,97
5	Třebíč	74,90	31	Prachatice	67,50	57	Český Krumlov	58,73
6	Vyškov	74,68	32	Strakonice	67,03	58	Kladno	58,31
7	Havlíčkův Brod	74,53	33	Beroun	66,95	59	Litoměřice	58,04
8	Pelhřimov	73,81	34	Kutná Hora	66,32	60	Liberec	57,79
9	České Budějovice	72,61	35	Plzeň-sever	66,21	61	Šumperk	57,72
10	Blansko	71,92	36	Příbram	66,16	62	Ostrava-město	57,37
11	Písek	71,91	37	Plzeň-jih	65,86	63	Cheb	56,46
12	Jihlava	71,81	38	Mladá Boleslav	65,43	64	Ústí d Labem	55,01
13	Benešov	71,71	39	Břeclav	65,18	65	Česká Lípa	54,47
14	Praha-východ	71,62	40	Nymburk	64,85	66	Jeseník	54,42
15	Chrudim	71,61	41	Hodonín	64,34	67	Karlovy Vary	54,31
16	Brno-venkov	71,25	42	Kroměříž	64,33	68	Louny	52,85
17	Brno-město	70,47	43	Rakovník	63,95	69	Tachov	51,65
18	Hradec Králové	70,47	44	Jablonec d Nisou	63,70	70	Děčín	51,16
19	Tábor	70,41	45	Rokycany	63,69	71	Bruntál	45,45
20	Jindřichův Hradec	70,28	46	Prostějov	63,56	72	Chomutov	44,83
21	Zlín	70,17	47	Trutnov	63,33	73	Karviná	44,60
22	Náchod	70,14	48	Přerov	63,22	74	Sokolov	44,04
23	Svitavy	69,97	49	Frýdek-Místek	63,14	75	Teplice	43,56
24	Uherské Hradiště	69,41	50	Olomouc	62,52	76	Most	40,78
25	Semily	69,00	51	Vsetín	62,29			
26	Pardubice	68,04	52	Mělník	61,88			

Obce s nejnižším a nejvyšším indexem kvality života (v %)

Obec	Kraj	Index kvality života	Obec	Kraj	Index kvality života
Obrnice	Ústecký	0	Nupaky	Středočeský	100
Staré Město	Olomoucký	0,7	Nové Veselí	Vysočina	94,7
Hostomice	Ústecký	19,3	Hamry nad Sázavou	Vysočina	93
Bečov	Ústecký	21,2	Nová Ves	Středočeský	91,3
Trmice	Ústecký	21,7	Lukavice	Pardubický	91,2
Bílina	Ústecký	22,9	Velká Losenice	Vysočina	90,2
Rotava	Karlovarský	23,1	Dolní Újezd	Pardubický	90,2
Litvínov	Ústecký	24,6	Bystřec	Pardubický	90,2
Vintířov	Karlovarský	25,5	Bohdalov	Vysočina	90
Jiříkov	Ústecký	25,7	Sloupnice	Pardubický	88,2
Nové Město pod Smrkem	Liberecký	26,4	Vysoká nad Labem	Královéhradecký	87,9
Orlová	Moravskoslezský	27,2	Letohrad	Pardubický	87,1
Radonice	Ústecký	27,8	Holubice	Jihomoravský	87,1
Osoblaha	Moravskoslezský	27,8	Srubec	Jihočeský	86,5
Doubrava	Moravskoslezský	28,6	Javornice	Královéhradecký	86,4
Vejprty	Ústecký	29,7	Žďár nad Sázavou	Vysočina	86,3
Karviná	Moravskoslezský	30,1	Kramolna	Královéhradecký	86,1
Abertamy	Karlovarský	30,4	Litomyšl	Pardubický	85,9

Děkujeme za pozornost

